

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yapay Zekâ ile Oluşturulan B1 Düzeyindeki Okuma Metinlerinin Kullanılabilirliği*

Araştırma Makalesi / Research Article

Nezir Temur¹ Aslı Akıncılar²

¹Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, ntemur@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8052-1927

²Gazi Üniversitesi, Gazi Üniversitesi TÖMER, asliakincilar@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1833-0465

Öz

Yapay zekâ her alanda olduğu gibi dil öğretiminde/öğreniminde de gücünü her geçen gün daha çok hissettiren önemli teknolojik gelişmelerden biridir. Yapay zekâ aracılığıyla düzeylere uygun çeşitli materyaller hazırlanmakta ve böylece dil öğretim/öğrenim sürecinde öğrencilere, dil becerilerini geliştirme fırsatı sunulmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de temel amaç öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek olduğu için yapay zekâ bu anlamda hem öğretmenlere hem de öğrencilere destek olmaktadır. Özellikle okuma becerisinin geliştirilmesi için öğrencilerin, ders kitaplarındaki metinlerin yanı sıra düzeylere uygun olarak oluşturulmuş farklı metinlerle de karşılaştırılması gerekmektedir. Ancak yapılan çalışmalar incelendiğinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenlerin, düzeylere uygun metin bulmakta zorlandıkları görülmüştür. Bu nedenle bu çalışmada, “Yapay zekânın Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 düzeyindeki öğrenciler için oluşturduğu okuma metinlerinin kullanılabilirliği nedir?” sorusundan yola çıkılarak 2023 yılında OpenAI tarafından geliştirilen ChatGPT-4.0 aracılığıyla 10 adet okuma metni oluşturmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması yönteminin tercih edildiği çalışmada, okuma metinleri düzeye uygunluğu, söz varlığı, dil yapıları ve metinsellik ölçütleri bakımından incelenmesi için Türkçe eğitimi alanında doktoralı 10 alan uzmanına gönderilmiştir. Alan uzmanlarından gelen dönütlere göre yapay zekâ aracılığı ile oluşturulan metinlerin dil öğretim/öğrenim sürecinde kullanılıp kullanılmayacağı hakkında tartışılmış ve çalışmanın sonunda yapay zekâyı kullanmak isteyen öğretmenler ve gelecekte yapılacak çalışmalar için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, B1 Düzeyi, Okuma Metinleri, Yapay Zekâ, ChatGPT-4.0.

Exploring The Usability of Artificial Intelligence–Generated B1-Level Reading Texts in Teaching Turkish as a Foreign Language

Abstract

Artificial intelligence, as in many other fields, is one of the major technological developments whose influence is increasingly felt in language teaching and learning. Through artificial intelligence, a variety of level-appropriate materials can be produced, thereby offering learners the opportunity to develop their language skills throughout the teaching/learning process. Since the primary objective in teaching Turkish as a foreign language is to enhance learners' language skills, artificial intelligence supports both teachers and students in this regard. In particular, for the improvement of reading skills, learners need to be exposed not only to the texts included in coursebooks but also to additional texts created in accordance with their proficiency levels. However, studies have shown that teachers of Turkish as a foreign language often experience difficulties in finding level-appropriate texts. Therefore, this study aims to generate ten reading texts using ChatGPT-4.0, developed by OpenAI in 2023, based on the research question: “What is the usability of the reading texts produced by artificial intelligence for B1-level learners of Turkish as a foreign language?” In line with this aim, a case study design—one of the qualitative research methods—was adopted. The generated reading texts were sent to ten field experts holding doctoral degrees in Turkish education, so that the texts could be evaluated in terms of level appropriateness, vocabulary, linguistic structures, and textuality criteria. Based on the feedback provided by the experts, the study discusses whether the AI-generated texts can be used in the language teaching/learning process. Finally, recommendations are presented for teachers wishing to incorporate artificial intelligence into their instruction as well as for future research.

Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, B1 Level, Reading Texts, Artificial Intelligence, ChatGPT-4.0.

Atf: Temur N. & Akıncılar A. (2025). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yapay zekâ ile oluşturulan b1 düzeyindeki okuma metinlerinin kullanılabilirliği. *UlakDil: Uluslararası Akademik Dil Eğitimi ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, I(2), 129-151.

Geliş Tarihi / Received
24/09/2025

Kabul Tarihi / Accepted
26/11/2025

Yayın Tarihi / Published
30/12/2025

*Bu çalışma, 2-4 Mayıs 2025 tarihinde düzenlenen “10. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi”nde sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş hâlidir.

Giriş

Anlamanın önemli bir basamağını oluşturan okuma becerisi, ana dili eğitiminde olduğu gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de önemli bir yere sahiptir. Öğrenciler okuma derslerinde karşılaştıkları metinler aracılığıyla hedef dilin dil yapılarını, söz varlığını ve kültürel birikimini öğrenip bunları sözlü veya yazılı iletişimlerine dâhil etmektedir. Bu nedenle öğrenciler özellikle okuma derslerinde, ders kitaplarındaki metinlerin yanı sıra düzeye ve konuya uygun farklı metinlerle de karşılaşmalıdır.

Dilin kurallarına uygun olarak oluşturulan ürünler bütünü şeklinde ifade edilebilecek olan metin kavramını Çetişli (2011, s. 322) “Herhangi bir konu veya olayı anlatmakla görevli kelimeler, ibareler, deyimler, cümlecikler ve paragraflardan oluşan söz bütünü”; Onursal (2003, s. 124) ise “Kendisini oluşturan tümce dizilerinin birbirlerine bağdaşıklık ve tutarlılık ölçütleriyle bağlanarak bir anlam bütünlüğü oluşturmasıyla meydana gelen, belli bir amaçla üretilmiş, başı ve sonu kesin çizgilerle sınırlandırılan yazılı ya da sözlü bir dilsel ürün” olarak tanımlamıştır. Yapılan bu tanımlardan hareketle, metinlerin sadece yazılı değil, sözlü olarak da oluşturulduğunu söylemek mümkündür.

Genelde dil öğretiminde özelden Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde temel becerilerin gelişmesi için metinlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle dil öğretim/öğrenim sürecinin en başından itibaren metinlerden yararlanılmaktadır. Dilidüzgün’ün (2021, s. 108) de ifade ettiği gibi metinlerden yararlanmak, iletişimi gerçekleştirmenin yollarından biridir. Dolayısıyla öğretmenler dil öğretiminde/öğreniminde nitelikli metinlerin belirlenmesinde nelere dikkat edilmesi gerektiğinin bilincinde olmalıdır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılacak metinlerin niteliği, dil öğretim sürecinin niteliğini de etkilemektedir. Dil öğretim/öğrenim sürecinin olumlu yönde ilerlemesi için metinlerin, öğrencinin yeterlik düzeyi ile paralel olması gerekmektedir. Bu paralellik, metinde kullanılan dil yapıları ve söz varlığının öğrencinin düzeyine uygun olmasıdır (Durmuş, 2013a, s. 245). Ancak literatür incelendiğinde düzeye uygun metin bulmanın veya oluşturmanın zor olduğu görülmüştür (Durmuş, 2013b; Şimşek & Öрге Yaşar, 2023; Önal, 2025). Buradan hareketle, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde düzeye uygun metinlerin oluşturulmasının dil öğretim/öğrenim sürecinin niteliği açısından önem arz ettiği söylenebilir. Bu bağlamda yeni metinler için öğretmen ve öğrenci ihtiyaçlarına dönüt vererek dil öğretim sürecinin niteliğini artıran (Karagöl & Yıldırım Bilgen, 2025, s. 357) yapay zekâ teknolojilerinden de yararlanılabilir.

İnsan beynini taklit ederek verilen görevleri yerine getiren (İşler & Kılıç, 2021, s. 2) yapay zekâ, son yıllarda dil öğretiminde/öğreniminde de adından sıkça söz ettirmiştir. Yabancı bir dil öğrenmenin ihtiyaç hâline geldiği günümüzde yapay zekâ, mekân ve zaman sınırı olmadan dil öğrenmek/öğretmek isteyen herkese kolaylıklar sağlamaktadır (Yeşilyurt, 2025, s. 167). Öğretmenler yapay zekâ aracılığıyla sorular hazırlayabilir, düzeylere göre metinler oluşturabilir ve ders planı yapabilir. Böylelikle süreci hem kendisi hem de öğrenci için kolaylaştırarak kalıcı öğrenmeler sağlayabilir.

Her geçen gün daha çok gelişen yapay zekâ, dil öğretim/öğrenim sürecini kolaylaştıran ve dil becerilerinin izlenmesini sağlayan yeni araçları kullanıcılara sunmaktadır (Chapelle, 2001). Bu noktada OpenAI tarafından geliştirilen ChatGPT, dil öğretim/öğrenim sürecinde kullanıcılara yardımcı olmaktadır. ChatGPT, kullanıcılarla sohbet edebilir, sorulara cevap verebilir, soru sorabilir, metin oluşturabilir (OpenAI, 2024) ve dildeki nüansları anlayabilir (Sevli, 2023). Bu yönüyle ChatGPT’nin yapay zekâ teknolojilerinin en yaygın olduğu söylenebilir. Nitekim yapılan çalışmalarla da bu görüş desteklenmektedir.

Yabancı dil öğretimine/öğrenimine yönelik literatür taraması yapıldığında ChatGPT’nin özellikle yurt dışı literatüründe geniş bir yer kapladığı görülmüştür (Chien vd., 2022; Gasaymeh vd., 2024; Huang vd., 2021; Jiang, 2024; Malik & Dahiya, 2024; Moon vd., 2025; Uchida, 2025; Wagner, 2024). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de ChatGPT’ye yönelik akademik çalışmalar mevcuttur. Ancak bu çalışmalarda genellikle öğretmen ve öğrencilerin ChatGPT’ye yönelik görüşlerine odaklanılmıştır (Çangal vd., 2025; Karagöl & Yıldırım Bilgen, 2025; Kardoğan & Kardaş, 2025; Küçük & Solak, 2025). Literatürde ChatGPT’nin üretim konusundaki potansiyelini

incelemek için yapılan çalışmalar ise yeni yeni şekillenmektedir. Katı ve Can (2024) çalışmalarında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ChatGPT-3.5'in metin oluşturabilme yeteneği üzerinde durmuşlardır. Çalışmanın sonucunda ChatGPT-3.5 ile oluşturulan A1, A2, B1 ve B2 düzeylerindeki sekiz metnin dördünün düzeylere uygun olmadığını belirtmişlerdir. Benzer amaçla yaptığı çalışmasında Zileli (2023), ChatGPT'den okuma metinleri oluşturmasını istemiştir. Değerlendirme yaptığıında ise metinlerin B1 ve üstü düzeylerde kullanılabilirliğini ifade etmiştir. Yeşilyurt (2025) çalışmasında GhatGPT'yi Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ölçme ve değerlendirme özelinde incelemek için söz konusu modele C1 düzeyinde anlama soruları yazdırmıştır. Araştırmacı elde ettiği verileri incelediğinde ise GhatGPT'nin üretim açısından insan müdahalesine ihtiyaç duyduğu sonucuna ulaşmıştır. Yapılan bu çalışmalar bütünüyle değerlendirildiğinde, yapay zekânın dil öğretiminde kullanılabilirliğine ancak üretim açısından potansiyelini incelemek için daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğuna vurgu yapılabilir. Bu nedenle çalışmada, bir önceki sürümlerine göre geniş veri yelpazesine sahip olan ve insan tarafından oluşturulan metinlere benzer metin oluşturma yeteneğine sahip (Uzun, 2023) ChatGPT-4.0 tarafından oluşturulan B1 düzeyindeki okuma metinlerinin kullanılabilirliğinin tartışılması amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda çalışmada, aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinler, metinsellik ölçütlerine uygun mudur?
2. ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinler, dilbilgisel uyum açısından düzeye uygun mudur?
3. ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinler, düzeye uygun söz varlığını içeriyor mu?
4. ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinler, hedeflenen düzeyde okuma materyali olarak kullanılabilir mi?

Dil öğretiminde/öğreniminde temel düzeyde girdiler, öğrenciye genellikle öğretmenler tarafından oluşturulan kısa metinlerle verilmektedir. Öğrenci, B1 düzeyinden itibaren özgün metinlerle karşılaşmaktadır. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde eşik düzey olarak adlandırılan B1 düzeyi, öğrencinin diğer düzeylerde başarılı olmasını sağlayan kritik bir düzeydir (Demirel, 2020, s. 15). Bu nedenle çalışmada oluşturulacak metinlerin düzeylerinin B1 olmasına karar verilmiştir.

Yöntem

Bu bölümde çalışmanın modeli, grubu, veri toplama süreci ve veri analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Çalışmanın modeli

ChatGPT-4.0 ile B1 düzeyinde metin oluşturmak ve oluşturulan metinlerin kullanılabilirliğini tespit etmek için çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışması, bir sistemin çalışması hakkında bilgi toplamayı ve toplanan bilgilerden hareketle sistemi derinlemesine incelemeyi amaçlayan bir yöntemdir (Chmiliar, 2010). Creswell'e (2007) göre durum çalışması, çoklu kaynaklar (gözlem, görüşme, doküman vb.) ile toplanan verilerin derinlemesine incelenmesini sağlamaktadır. Benzer şekilde Hancock ve Algozzine (2006) de durum çalışmasını, zaman ve mekân kısıtlaması olmadan toplanan verilerin, oluşturulan derin temellere göre incelenmesi olarak tanımlamışlardır. Yapılan tanımlar incelendiğinde durum çalışması için anahtar kelimenin "derinlemesine incelemek" olduğu görülmektedir. Buradan hareketle çalışmada da ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinlerin araştırmacılar ve alan uzmanları tarafından derinlemesine incelenmesi amacıyla durum çalışması yönteminden faydalanılmıştır.

Çalışma grubu

Çalışmada ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinlerin B1 düzeyinde kullanılabilirliğini tespit etmek amacıyla Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında görev yapan alan uzmanlarından görüşler alınmıştır. Çalışmaya katılan alan uzmanlarına yönelik demografik bilgiler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1*Alan Uzmanlarına Yönelik Demografik Bilgiler*

Katılımcı	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Bölüm	Kıdem
K1	Kadın	Doktora	Türkçe Eğitimi	12-15 yıl
K2	Kadın	Doktora	Türkçe Eğitimi	3-6 yıl
K3	Erkek	Doktora	Türkçe Eğitimi	3-6 yıl
K4	Kadın	Doktora	Türkçe Eğitimi	3-6 yıl
K5	Erkek	Doktora	Türkçe Eğitimi	0-3 yıl
K6	Erkek	Doktora	Türkçe Eğitimi	0-3 yıl
K7	Erkek	Doktora	Türkçe Eğitimi	6-9 yıl
K8	Kadın	Doktora	Türkçe Eğitimi	6-9 yıl
K9	Kadın	Doktora	Türkçe Eğitimi	3-6 yıl
K10	Kadın	Doktora	Türkçe Eğitimi	12-15 yıl

Tablo 1’de yer alan demografik bilgiler incelendiğinde çalışmaya 6 kadın, 4 erkek alan uzmanının katıldığı görülmektedir. Alan uzmanlarının tamamı Türkçe eğitiminden mezun ve doktoralıdır. Ayrıca alan uzmanlarının dördü (%40) Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında 3-6 yıl, ikisi (%20) 0-3 yıl, ikisi (%20) 6-9 yıl ve yine ikisi (%20) 12-15 yıllık kıdeme sahiptir.

Verilerin toplanması

Çalışmada veriler, ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinlerden ve metinlere verilen uzman görüşlerinden toplanmıştır. Metinlerin oluşturulması aşamasında metin türleri ve dil yapıları ChatGPT’ye komut olarak verilmiştir. ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinlere yönelik bilgiler Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2*ChatGPT-4.0 ile Oluşturulan Metinlerin Özellikleri*

Metnin Adı	Düzye	Dil Yapıları
Teknoloji ve Günlük Hayat	B1	<ul style="list-style-type: none"> Gereklilik kipi ve gereklilik/ zorunluluk anlamı içeren yapı ve kalıp ifadeler (-mAlI, -mAk zorunda, -mAk gerek, -mAk lazım) Edat ve bağlaçlar (için, göre, sanki, kadar, gibi vb.)
Batıl İnançlar	B1	<ul style="list-style-type: none"> İsim fiiller (-mA, -(y)Iş, -mAk) Sıfat fiiller (-Dik), -(y)AcAk + iyelik, -mIş -(y)An
Stresle Baş etme Yöntemleri	B1	<ul style="list-style-type: none"> Etken fiiller Edilgen fiiller
Yetenekleri Keşfetmek	B1	<ul style="list-style-type: none"> Zarf fiiller (-(y)Ak, [-(y)ken], -mAdAn) Sıfat fiiller (-Dik), -(y)AcAk + iyelik, -mIş, (y)An
Cemile	B1	<ul style="list-style-type: none"> Sıfat fiiller (-Dik), -(y)AcAk + iyelik, -mIş -(y)An Yeterlilik fiili -(y)Abil
Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler	B1	<ul style="list-style-type: none"> Gereklilik kipi ve gereklilik/ zorunluluk anlamı içeren yapı ve kalıp ifadeler (-mAlI, -mAk zorunda, -mAk gerek, -mAk lazım) Edilgen fiiller Edat ve bağlaçlar (ancak, fakat, yanı sıra, sanki vb.)

Evliya Çelebi'ye Mektup	B1	<ul style="list-style-type: none"> • Zarf fiiller (-Ip, -(y)ErEk, -(y)IncA, -(y)ken], -DIkçA) • Sıfat fiiller (-DIk), -(y)AcAk + iyelik, -mIş -(y)An) • İsim fiiller (-mA, -(y)Iş, -mAk)
Hastaneye Şikâyet Mektubu	B1	<ul style="list-style-type: none"> • Edat ve bağlaçlar (-(y)A karşın/rağmen, yalnız, ancak, ama vb.) • Edilgen fiiller
Zeynep ve Altın Ayakkabılar	B1	<ul style="list-style-type: none"> • Rivayet birleşik zaman çekimleri • Doğrudan ve dolaylı anlatım
Altın Tohumu Arayan Fare	B1	<ul style="list-style-type: none"> • Hikâye birleşik zaman çekimleri • Doğrudan ve dolaylı anlatım

Çalışmada, oluşturulan metinlerin konuları ve türlerinin belirlenmesinde Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim Araştırma ve Uygulama Merkezi (TÖMER) tarafından yayımlanan “Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti”nin B1 düzeyindeki ders kitabında yer alan konular ve metin türleri referans alınmıştır.

Verilerin analizi

Çalışmada ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinler, incelenmesi için alan uzmanlarına gönderilmiştir. Alan uzmanları metinleri; metinsellik ölçütleri, düzeye uygun dil yapıları ve söz varlığı açısından incelemiştir. Metinlerin, metinsellik ölçütleri açısından incelenmesinde İşeri'nin (2014) çalışmasında belirtilen metinsellik ölçütleri kullanılmıştır. İşeri (2014) metinsellik ölçütlerini; “metin merkezli”, “okur merkezli” ve “diğer özellikler” olmak üzere üç ana başlık altında oluşturmuştur. Bu çalışmada da metin merkezli ölçütler başlığı altında metinler, “gönderimsel, değiştirmeye dayalı, bağlaçlara dayalı, eksiltiyeye dayalı, yinelemeye dayalı, eşdizimliliğe dayalı bağdaşıklık”, “başlık ve içerik açısından uyum” ve “paragraflar/bölümler arası uyum” ölçütleri açısından; okur merkezli ölçütler başlığı altında metinler, “amaçlılık, kabul edilebilirlik, bilgisellik ilkesine uygunluk”, “belirgin bir ileti taşıma” ve “okunabilirlik” ölçütleri açısından; diğer özellikler başlığı altında ise metinler, “yazım ve noktalama” ve “ilgi çekme” ölçütleri açısından değerlendirilmiştir. Her bir ölçütün karşısındaki kutucuğa, metinlerin ölçütleri karşılama durumlarına göre “√” ve “X” işaretleri konmuştur. Metinlerin, dil yapıları açısından incelenmesinde Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nda (2020, s. 83-84) verilen “Düzelere Göre Dil Yapıları Listesi”nden; söz varlığı açısından incelenmesinde ise “Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti”nin B1 düzeyindeki ders kitabından yararlanılmıştır. Uzmanlardan gelen görüşler, araştırmacılar tarafından içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Çalışmanın geçerlik ve güvenilirliği

Nitel veri analizlerinde geçerliğinin sağlanması için çalışmanın nasıl yapıldığının anlatılması gerekmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 292). Bu çalışmada da iç geçerliğin sağlanması için konu ile ilgili literatür taraması yapılmış, ulaşılan çalışmalar incelenmiş ve mevcut çalışmanın sonucu ile incelenen diğer çalışmaların sonuçları karşılaştırılarak değerlendirme yapılmıştır. Dış geçerliği sağlamak için yöntem bölümünde çalışmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve analizi ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Güvenirliği sağlamak için metinler ve metinlerin hangi ölçütlere göre değerlendirildiği çalışmada belirtilmiştir. Buna ek olarak Büyüköztürk ve diğerlerine göre (2015, s. 114) araştırmacılar arasında tutarlılığın olması da güvenirliği sağlayan bir diğer yöntemdir. Bu doğrultuda güvenirliği sağlamak için ChatGPT-4.0 ile oluşturulan B1 düzeyindeki 10 okuma metni alan uzmanları tarafından değerlendirilmiş ve değerlendirme sonucunda elde edilen bulgular Miles ve Huberman (1994) tarafından ortaya konulan “Güvenirlik: Görüş Birliği/(Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı)X100” formülü ile karşılaştırılarak hesaplanmıştır. Yapılan hesaplama sonucunda uzmanlar arasındaki güvenirlilik katsayısının .70'in üzerinde çıkması çalışmanın güvenilir olduğunu göstermektedir.

Bulgular

Çalışmada metinler, metinsellik ölçütleri, dilbilgisel uyum, söz varlığı uyumu ve hedeflenen düzeyde kullanılıp kullanılmayacağı açısından dört aşamada değerlendirilmiştir.

Birinci aşama: Metinlerin metinsellik ölçütleri açısından değerlendirilmesi

Tablo 3

ChatGPT-4.0 ile Oluşturulan Metinlerin Metin Merkezli Ölçütler Açısından Değerlendirilmesi

ÖLÇÜTLER	Teknoloji ve Günlük Hayat	Batıl İnançlar	Stresle Baş Etme Yolları	Yetenekleri Keşfetmek	Cemile	Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler	Evliya Çelebi'ye Mektup	Hastaneye Şikâyet Mektubu	Zeynep ve Altın Ayakkabılar	Altın Tohumu Arayan Fare
METİN MERKEZLİ ÖLÇÜTLER										
Metinler gönderimsel bağdaşıklık taşımaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Metinler değiştirmeye dayalı bağdaşıklık taşımaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Metinler bağlaçlara dayalı bağdaşıklık taşımaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Metinler eksiltiye dayalı bağdaşıklık taşımaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Metinler yinelemeye dayalı bağdaşıklık taşımaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Metinler eşdizimliliğe dayalı bağdaşıklık taşımaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Metinler başlık ve içerik açısından uyumludur.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Metinler paragraflar/bölümler arası uyum taşımaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Tablo 3 incelendiğinde ChatGPT-4.0 ile oluşturulan bütün metinlerde gönderimsel bağdaşıklık unsurlarının yer aldığı görülmektedir. Metinlerde yer alan gönderimsel bağdaşıklık unsurlarına ait örnekler şunlardır:

“Sonuç olarak, **teknoloji** insanın önemli bir parçasıdır. **Onu** verimli ve bilinçli kullanmak herkesin sorumluluğudur.” (*Teknoloji ve Günlük Hayat*)

“Bazı insanlar yeni bir işe başlarken nazardan korunmak için **mavi boncuk** takar. **Bu**, kötü enerjiden korunduğuna inanan kişilerin yaptığı bir şeydir.” (*Batıl İnançlar*)

“Yoğun programlar, yüksek beklentiler ve sürekli değişen hayat koşulları insanları **olumsuz etkileyebilir**. **Bu**, bazen fiziksel ve ruhsal sağlık sorunlarına neden olur.” (*Stresle Baş Etme Yolları*)

“Sonuç olarak, **yetenek** doğuştan gelebilir ama **onu** geliştirmek kişinin çabasına bağlıdır.” (*Yetenekleri Keşfetmek*)

“**Cemile** aynı zamanda, geleneksel toplumların bireyler üzerinde yarattığı **baskıları** ve **bunlara** karşı gösterilen direnci simgeler.” (*Cemile*)

“Gereksiz yere **araba** kullanmak yerine **toplu taşımayı** tercih etmelidir. Ayrıca **bu konuda** toplumda farkındalık oluşturulmalıdır.” (*Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler*)

“Siz, her gittiğiniz yerin kültürünü anlamaya çalışan bir seyyahsınız. Gezip gördüğünüz yerler, **o dönemin** insanları ve toplumları hakkında çok önemli bilgiler veriyor.” (*Evliya Çelebi'ye Mektup*)

“Hastaların en iyi hizmeti alması gerektiğine inanıyorum ve **bu şikâyetimi** dikkate almanızı rica ediyorum.” (*Hastaneye Şikâyet Mektubu*)

"Zeynep, bu **altın ayakkabılar** sana verildi. Bugün festivalde **onları** giyeceksin ve çok mutlu olacaksın." (*Zeynep ve Altın Ayakkabılar*)

"Yol zorluymuş ama **fare** yılmamış. ... Baykuş **ona**, altın tohumu sadece iyi kalpli hayvanların görebileceğini söylemişti." (*Altın Tohumu Arayan Fare*)

Tablo 3 incelendiğinde ChatGPT-4.0 ile oluşturulan bütün metinlerde değiştirmeye dayalı bağdaşıklık unsurlarının yer aldığı görülmektedir. Metinlerde yer alan değiştirmeye dayalı bağdaşıklık unsurlarına ait örnekler şunlardır:

"Sonuç olarak, teknoloji **insanın** önemli bir parçasıdır. Onu verimli ve bilinçli kullanmak **herkesin** sorumluluğudur." (*Teknoloji ve Günlük Hayat*)

"Gerçek olmayan bu inançlara göre yaşamak bazen **insanları** gereksiz yere endişelendirebilir. Ancak bazı **kişiler** için bu inançlar bir rahatlama yöntemidir." (*Batıl İnançlar*)

"**İnsanlar**, zor durumlarla karşılaştıklarında destek istemelidir. ... Bu, **kişinin** kendini daha iyi hissetmesini sağlar." (*Stresle Baş Etme Yolları*)

"Sonuç olarak, yetenek doğuştan gelebilir ama onu geliştirmek **kişinin** çabasına bağlıdır. Hedeflerine ulaşmak isteyen **herkes**, azimle çalışarak ve yılmadan ilerleyerek başarılı olabilir." (*Yetenekleri Keşfetmek*)

"*Cemile*, Cengiz Aytmatov'un en önemli **eserlerinden** biri olarak insanın özgürlük arayışını, toplumun baskılarını ve bireyin içsel çatışmalarını çok güzel bir şekilde anlatan bir **romandır**." (*Cemile*)

"Bu durumun önüne geçilmezse **doğa** zarar görecektir ve **tabiattaki** birçok canlı türü yok olabilir." (*Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler*)

"Osmanlı İmparatorluğu'nun geniş toprakları üzerinde yaptığınız **geziler** sadece birer **seyahat** değil, aynı zamanda halkların hayatını, inançlarını ve geleneklerini derinlemesine anlamak için bir fırsattı." (*Evliya Çelebi'ye Mektup*)

"Ayrıca hastanede görevli personel, çok yoğun olmalarına rağmen durumu nazik bir şekilde açıklamadı ve bilgilendirmedi. **Böylece** beklerken ne kadar daha süre geçeceği hakkında hiçbir fikrim olmadı." (*Hastaneye Şikâyet Mektubu*)

"Festivalde **herkes** seni çok sevecek." (*Zeynep ve Altın Ayakkabılar*)

"Onun yerine, ormanda **herkesin** görebileceği bir yere koymuştu." (*Altın Tohumu Arayan Fare*)

Tablo 3 incelendiğinde ChatGPT-4.0 ile oluşturulan bütün metinlerde bağlaçlara dayalı bağdaşıklık unsurlarının yer aldığı görülmektedir. Metinlerde yer alan bağlaçlara dayalı bağdaşıklık unsurlarına ait örnekler şunlardır:

"Onu verimli **ve** bilinçli kullanmak herkesin sorumluluğudur." (*Teknoloji ve Günlük Hayat*)

"Bilimsel bir temeli olmamasına **rağmen** uğur getirdiğine **ya da** kötü şans getirdiğine inanılan birçok davranış vardır." (*Batıl İnançlar*)

"**Ayrıca** nefes egzersizleri ve meditasyon da sıkça tercih edilen yöntemler arasındadır." (*Stresle Baş Etme Yolları*)

"Bir konuda başarılı olmak istiyorsak sabırlı olmalı **ve** pes etmeden denemeye devam etmeliyiz." (*Yetenekleri Keşfetmek*)

"*Cemile*'nin hikâyesi **sadece** bir kadının aşkı **veya** kişisel mücadelesi **ile** ilgili değil...» (*Cemile*)

"Çünkü ağaçlar, karbondioksiti emerek havayı temizler." (*Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler*)

"Seyahatlerinizi okudukça, dünyayı keşfetme isteğim daha **da** arttı." (*Evliya Çelebi'ye Mektup*)

"**Ancak** maalesef aldığım hizmetten oldukça memnun kalmadım **ve** bu durumu sizlere bildirmek istiyorum." (*Hastaneye Şikâyet Mektubu*)

“**Ama** Zeynep en çok festivalde tanıştığı insanlara yardım etmekten, onlarla vakit geçirmekten mutlu oldu.” (*Zeynep ve Altın Ayakkabılar*)

“O an tohum parlamış ve gökyüzüne doğru yükselmişti.” (*Altın Tohumu Arayan Fare*)

Tablo 3 incelendiğinde ChatGPT-4.0 ile oluşturulan bütün metinlerde yinelemeye dayalı bağdaşıklık unsurlarının yer aldığı görülmektedir. Metinlerde yer alan yinelemeye dayalı bağdaşıklık unsurlarına ait örnekler şunlardır:

“Ayrıca öğrenciler **ders çalışırken** teknolojiden yararlanmalıdır çünkü dijital kaynaklar öğrenmeyi kolaylaştırır. Fakat **ders çalışırken** sosyal medyaya girmek dikkat dağılmasına neden olur.” (*Teknoloji ve Günlük Hayat*)

“Sonuç olarak, **batıl inançlar** bilimsel olmasa da kültürel açıdan önemli yer tutar. Toplumların geçmişini anlamak ve günümüzde yaşayan gelenekleri tanımak için bu tür **inançlara** da dikkat etmek gerekir.” (*Batıl İnançlar*)

“**Stresi** azaltmak için bazı yöntemler uygulanabilir. ... Düzenli spor yapan kişilerde **stres** seviyesi daha düşük olur.” (*Stresle Baş Etme Yolları*)

“Her insan, farklı alanlarda başarılı olabilecek **yeteneklerle** doğar. **Bazı** insanlar küçük yaşta şarkı söyleyerek dikkat çekerken, **bazıları** da spor yaparak kendini geliştirir. **Yetenekleri** keşfetmek için insanın önce kendini tanıması gerekir.” (*Yetenekleri Keşfetmek*)

“1928 yılında Kazakistan’da doğan Aytmatov, eserlerinde genellikle **insan ilişkileri**, toplum yapıları ve **insanın** doğa ile olan **ilişisini** işler.” (*Cemile*)

“Aynı zamanda ormanlar korunmalı ve yeni **ağaçlar** dikilmelidir. Çünkü **ağaçlar**, karbondioksiti emerek havayı temizler.” (*Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler*)

“Kitabınızda yer verdiğiniz **her bir** şehir, **her bir** insan ve **her bir** macera, bana yeni ufuklar açtı.” (*Evliya Çelebi’ye Mektup*)

“Hastanenizden beklentim hem **hasta** haklarına saygılı bir yaklaşım sergilenmesi hem de **hastaların** sağlık sorunlarıyla ilgili daha fazla bilgi verilmesidir.” (*Hastaneye Şikâyet Mektubu*)

“Festivalin olduğu gün, Zeynep sabah erkenden kalkıp eski **ayakkabısını** giydi ama bir şey fark etti. **Ayakkabılarının** içinde bir parıltı vardı.” (*Zeynep ve Altın Ayakkabılar*)

“Ormanın en yüksek tepesinde bir altın **tohum** saklanıyormuş ve bu **tohumu** bulan hayvan sonsuza kadar mutlu yaşamış.” (*Altın Tohumu Arayan Fare*)

Tablo 3 incelendiğinde ChatGPT-4.0 ile oluşturulan bütün metinlerde eşdizimliğe dayalı bağdaşıklık unsurlarının yer aldığı görülmektedir. Metinlerde yer alan eşdizimliğe dayalı bağdaşıklık unsurlarına ait örnekler şunlardır:

“Günümüzde **teknoloji**, insanların hayatını **kolaylaştırmak** için **hızla** gelişmektedir. Artık birçok iş, **internet** üzerinden yapılabilmektedir. Örneğin, insanlar alışveriş yapmak, fatura ödemek veya haberleri takip etmek için teknolojiye başvuruyor.” (*Teknoloji ve Günlük Hayat*)

“Bazı insanlar, hayatlarında karşılaştıkları olayları açıklamak için **batıl inançlara** inanırlar. Bu **inançlar** genellikle geçmişten günümüze aktarılan anlatımlardır. Bilimsel bir temeli olmamasına rağmen **uğur getirdiğine** ya da **kötü şans** getirdiğine inanılan birçok davranış vardır.” (*Batıl İnançlar*)

“Bazı durumlarda **profesyonel** yardım alınmalıdır. **Psikolojik destek** sayesinde **stresin** kaynağı belirlenebilir ve buna göre bir yol haritası çizilir. Unutulmamalıdır ki **stres**, doğru yönetildiğinde kontrol altına alınabilir.” (*Stresle Baş Etme Yolları*)

“Kimi **yetenekler**, bir **hobiye** zaman ayırarak ortaya çıkar. Örneğin, **resim çizmeyi** seven bir çocuk zamanla bu alanda ilerleyebilir. Buna ek olarak, **bilgisayar oyunları** oynarken hızlı düşünen bir birey, gelecekte **yazılım alanında** başarılı olabilir.” (*Yetenekleri Keşfetmek*)

“Cemile, köydeki sade **yaşamı** ve **geleneksel toplumsal yapıyı** sorgulayan, **güçlü** ve **bağımsız** bir kadındır.” (*Cemile*)

“**Küresel ısınma**, tüm dünyayı etkileyen önemli bir çevre sorunudur. **Atmosfere** salınan **zararlı gazlar** nedeniyle dünya her yıl biraz daha **ısınıyor**. Bu durumun önüne geçilmezse **doğa** zarar görecektir ve **tabiattaki** birçok canlı türü **yok olacaktır**.” (*Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler*)

“Benim de en büyük hayalim, sizin gibi farklı **yerler görmek**, yeni **kültürler tanımak** ve **insanları** daha yakından tanımaktır. **Seyahatlerinizi** okudukça **dünyayı keşfetme** isteğim daha da arttı. Belki bir gün, sizin izinizden giderek ben de **uzak diyarları** gezebilirim.” (*Evliya Çelebi’ye Mektup*)

“**Doktor ile görüşmem** sırasında da yeterince ilgilenilmedi. **Sorularıma** net **cevaplar** alamadım ve **tedavi süreci** hakkında yeterli bilgi verilmedi.” (*Hastaneye Şikâyet Mektubu*)

“Bir gün, köyde büyük bir **festival** yapılacağı haberini aldı. Zeynep çok heyecanlandı. Festivalde herkes en güzel **kıyafetleri** giyecek ve en güzel **dansları** yapacaktı.” (*Zeynep ve Altın Ayakkabılar*)

“Bir zamanlar, **yeşil** bir **vadide** yaşayan küçük bir **fare** varmış. Bu fare, her gün **ormanda** dolaşır, bulduğu **yiyecekleri yuvasına** taşımış.” (*Altın Tohumu Arayan Fare*)

Tablo 3’e göre ChatGPT-4.0 ile oluşturulan bütün metinlerin başlık ve içerik açısından uyumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 3’te ChatGPT-4.0 ile oluşturulan bütün metinlerde paragraflar/bölümler arasında uyum olduğu görülmektedir.

Tablo 4

ChatGPT-4.0 ile Oluşturulan Metinlerin Okur Merkezli Ölçütler Açısından Değerlendirilmesi

ÖLÇÜTLER	Teknoloji ve Günlük Hayat	Batıl İnançlar	Stresle Baş Etme Yolları	Yetenekleri Keşfetmek	Cemile	Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler	Evliya Çelebi’ye Mektup	Hastaneye Şikâyet Mektubu	Zeynep ve Altın Ayakkabılar	Altın Tohumu Arayan Fare
	OKUR MERKEZLİ ÖLÇÜTLER									
Metinler amaçlılık ilkesine uygundur.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Metinler kabul edilebilirlik ilkesine uygundur.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	X
Metinler bilgisellik ilkesine uygundur.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	X
Metinler belirgin bir ileti taşımaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Metinler, okunabilirlik ilkelerine göre tam iletişim kurulabilir niteliktedir.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	X

Tablo 4’e göre ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinler, okur merkezli özellikler bakımından incelendiğinde metinlerin amaçlılık ilkesine uygun oldukları ve belirgin bir ileti taşıdıkları görülmektedir.

Karatay’a (2014) göre bir metnin kabul edilebilir olması için yazar ve okuyucu arasında bilgi paylaşımı yapılması gerekmektedir. Yazar ve okuyucu arasında bilgi paylaşımı ve iş birliği yoksa metnin kabul edilebilirliği yok demektir. Buradan hareketle, “Zeynep ve Altın Ayakkabılar” ile “Altın Tohumu Arayan Fare” metinlerinin kabul edilebilir olmadıkları söylenebilir. Diğer metinlerin ise kabul edilebilirlik ilkesine uygun oldukları tespit edilmiştir.

Halliday ve Hasan'a (1976) göre bir metnin bilgisayarlık ilkesine uygun olması için okuyucuya eski veya yeni bir bilgi vermesi gerekmektedir. Buradan hareketle, "Zeynep ve Altın Ayakkabılar" ile "Altın Tohumu Arayan Fare" metninin bilgisayarlık ilkesine uygun olmadıkları söylenebilir. Diğer metinlerin ise bilgisayarlık ilkesine uygun oldukları tespit edilmiştir.

Bir metnin okunabilir olması için metinde dilbilgisel açıdan uyumun olması gerekmektedir. Katı ve Can'a (2024) göre dilbilgisel uyumun olmadığı metinlerde yazarın vermek istediği mesaj tam olarak anlaşılmasında ve çokanlamlılık oluşmaktadır. Buradan hareketle "Zeynep ve Altın Ayakkabılar" ile "Altın Tohumu Arayan Fare" metninin okunabilirlik ilkesine uygun olmadıkları belirlenmiştir. Diğer metinlerin ise okunabilirlik ilkesine uygun oldukları tespit edilmiştir.

"Bir zamanlar, küçük bir köyde Zeynep adında çok iyi kalpli bir kız **yaşarmış**. Zeynep'in en büyük hayali, güzel bir ayakkabıya sahip **olmaktı**." (*Zeynep ve Altın Ayakkabılar*)

"Bir zamanlar, yeşil bir vadide yaşayan küçük bir fare **varmış**. Bu fare, her gün ormanda dolaşır, bulduğu yiyecekleri yuvasına **taşırılmış**. Ama bir gün büyükannesinden duyduğu bir efsaneyi **hatırladı**." (*Altın Tohumu Arayan Fare*)

Tablo 5

ChatGPT-4.0 ile Oluşturulan Metinlerin Diğer Ölçütler Açısından Değerlendirilmesi

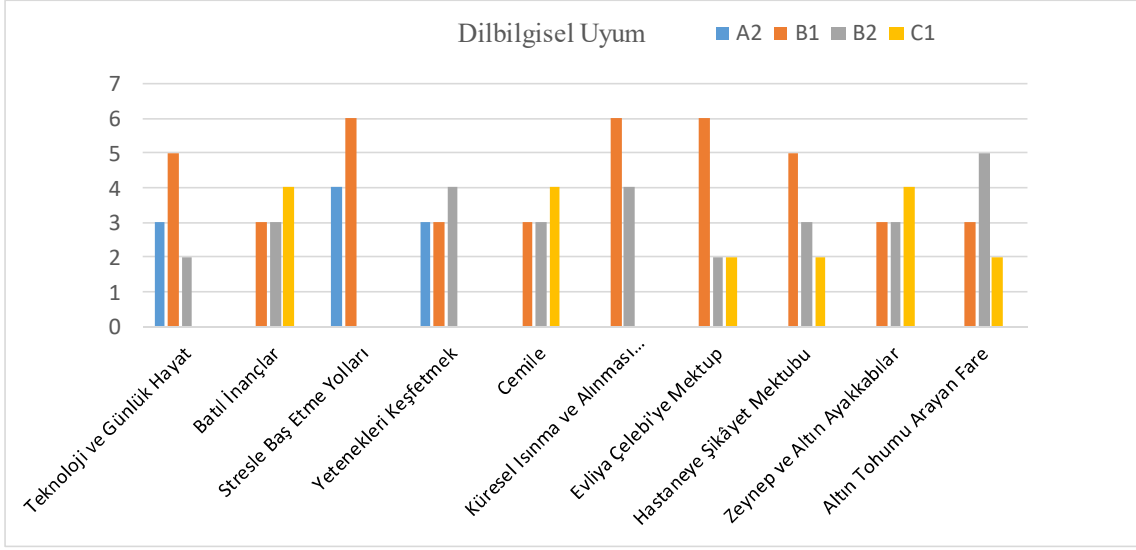
ÖLÇÜTLER	Teknoloji ve Günlük Hayat	Batıl İnançlar	Stresle Baş Etme Yolları	Yetenekleri Keşfetmek	Cemile	Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler	Evliya Çelebi'ye Mektup	Hastaneye Şikâyet Mektubu	Zeynep ve Altın Ayakkabılar	Altın Tohumu Arayan Fare
	DİĞER ÖLÇÜTLER									
Metinler yazım ve noktalama açısından uygundur.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Metinler öğrencinin ilgisini çekebilecek niteliktedir.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	X

Tablo 5'te ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinlerin yazım ve noktalama ve ilgi çekme açısından uygun oldukları görülmektedir. Bunlara ek olarak "Zeynep ve Altın ayakkabılar" ile "Altın Tohumu Arayan Fare" metninin okunabilirlik ilkesine uygun olmamaları sebebiyle ilgi çekmedikleri tespit edilmiştir.

İkinci aşama: Metinlerin dilbilgisel uyum açısından değerlendirilmesi

Şekil 1

ChatGPT-4.0 ile Oluşturulan Metinlerin Dilbilgisel Uyum Açısından Değerlendirilmesi

Şekil 1'e göre ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinler, uzmanlar tarafından dilbilgisel uyum açısından incelenmiştir. Buna göre;

“Teknoloji ve Günlük Hayat” metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=5$) düzeyine uygun olduğu;

“Batıl İnançlar” metninin ağırlıklı olarak *C1* ($f=4$) düzeyine uygun olduğu;

“Stresle Baş Etme Yolları” metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=6$) düzeyine uygun olduğu;

“Yetenekleri Keşfetmek” metninin ağırlıklı olarak *B2* ($f=4$) düzeyine uygun olduğu;

“Cemile” metninin ağırlıklı olarak *C1* ($f=4$) düzeyine uygun olduğu;

“Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler” metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=6$) düzeyine uygun olduğu;

“Evliya Çelebi'ye Mektup” metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=6$) düzeyine uygun olduğu;

“Hastaneye Şikâyet Mektubu” metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=5$) düzeyine uygun olduğu;

“Zeynep ve Altın Ayakkabılar” metninin ağırlıklı olarak *C1* ($f=4$) düzeyine uygun olduğu;

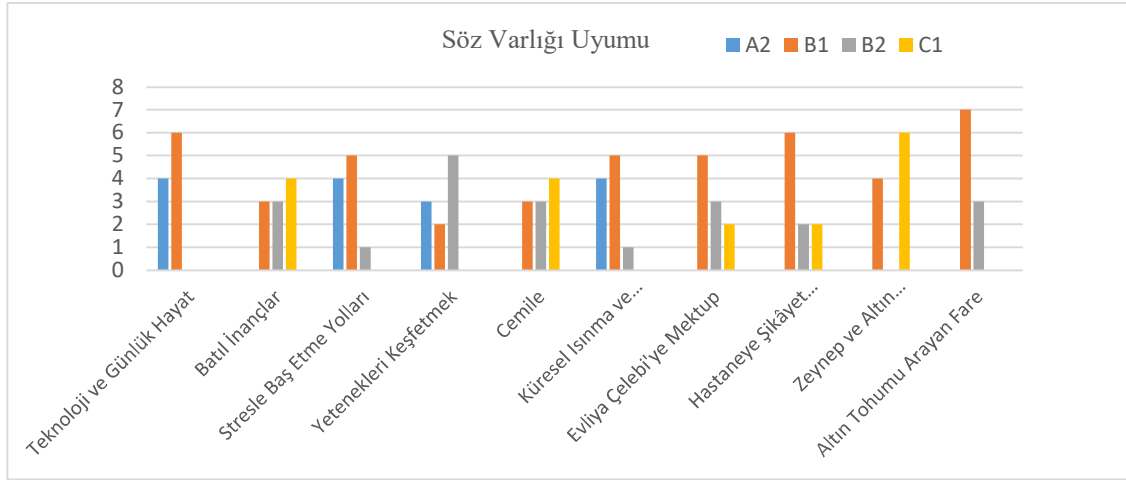
“Altın Tohumu Arayan Fare” metninin ağırlıklı olarak *B2* ($f=5$) düzeyine uygun olduğu uzmanlar tarafından belirlenmiştir.

Uzmanların görüşleri değerlendirildiğinde “Teknoloji ve Günlük Hayat”, “Stresle Baş Etme Yolları” “Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler”, “Evliya Çelebi'ye Mektup” ve “Hastaneye Şikâyet Mektubu” metninin hedeflenen düzeye uygun oldukları belirlenmiştir. “Batıl İnançlar” metninin *C1*, “Yetenekleri Keşfetmek” metninin *B2*, “Cemile” metninin *C1*, “Zeynep ve Altın Ayakkabılar” metninin *C1*, “Altın Tohumu Arayan Fare” metninin ise *B2* düzeyine uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler incelendiğinde ChatGPT-4.0 ile oluşturulan 10 metinden 5'inin (%50) dilbilgisel uyum açısından düzeye uygun olduğu görülmektedir.

Üçüncü aşama: Metinlerin söz varlığı açısından değerlendirilmesi

Şekil 2

ChatGPT-4.0 ile Oluşturulan Metinlerin Söz Varlığı Açısından Değerlendirilmesi

Şekil 2'ye göre ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinler, uzmanlar tarafından söz varlığı açısından incelenmiştir. Buna göre;

“Teknoloji ve Günlük Hayat” metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=6$) düzeyine uygun olduğu;

“Batıl İnançlar” metninin ağırlıklı olarak *C1* ($f=4$) düzeyine uygun olduğu;

“Stresle Baş Etme Yolları” metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=5$) düzeyine uygun olduğu;

“Yetenekleri Keşfetmek” metninin ağırlıklı olarak *B2* ($f=5$) düzeyine uygun olduğu;

“Cemile” metninin ağırlıklı olarak *C1* ($f=4$) düzeyine uygun olduğu;

“Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler” metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=5$) düzeyine uygun olduğu;

“Evliya Çelebi'ye Mektup” metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=5$) düzeyine uygun olduğu;

“Hastaneye Şikâyet Mektubu” metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=6$) düzeyine uygun olduğu;

“Zeynep ve Altın Ayakkabılar” metninin ağırlıklı olarak *C1* ($f=6$) düzeyine uygun olduğu;

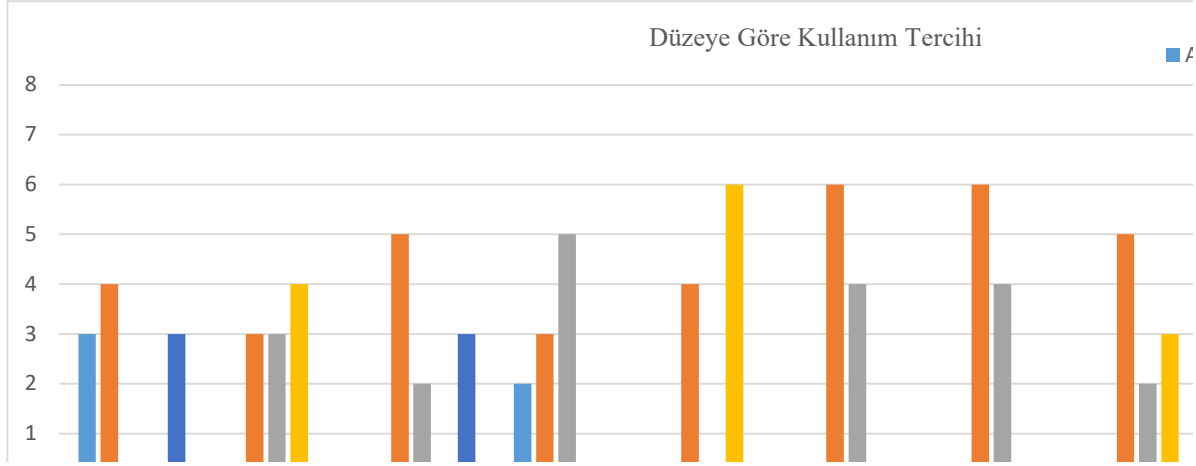
“Altın Tohumu Arayan Fare” metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=7$) düzeyine uygun olduğu uzmanlar tarafından belirlenmiştir.

Uzmanların görüşleri değerlendirildiğinde “Teknoloji ve Günlük Hayat”, “Stresle Baş Etme Yolları”, “Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler”, “Evliya Çelebi'ye Mektup”, “Hastaneye Şikâyet Mektubu” ve “Altın Tohumu Arayan Fare” metinlerinin söz varlığı açısından hedeflenen düzeye uygun oldukları belirlenmiştir. “Batıl İnançlar” metninin *C1*, “Yetenekleri Keşfetmek” metninin *B2*, “Cemile” metninin *C1*, “Zeynep ve Altın Ayakkabılar” metninin ise söz varlığı açısından *C1*'de kullanılabileceği tespit edilmiştir. Bu veriler incelendiğinde ChatGPT-4.0 ile oluşturulan 10 metinden 6'sının (%60) söz varlığı açısından düzeye uygun olduğu görülmektedir.

Dördüncü aşama: Metinlerin hedeflenen düzeyde kullanım tercihi açısından değerlendirilmesi

Şekil 3

ChatGPT-4.0 ile Oluşturulan Metinlerin Hedeflenen Düzeyde Kullanım Tercihi Açısından Değerlendirilmesi

Şekil 3'e göre ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinler, uzmanlar tarafından düzeğe göre kullanım tercihleri açısından incelenmiştir. Buna göre;

"Teknoloji ve Günlük Hayat" metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=4$) düzeyinde kullanımının tercih edildiği, 3 uzman tarafından ise metnin kullanımının tercih edilmediği;

"Batıl İnançlar" metninin ağırlıklı olarak *C1* ($f=4$) düzeyinde kullanımının tercih edildiği;

"Stresle Baş Etme Yolları" metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=5$) düzeyinde kullanımının tercih edildiği, 3 uzman tarafından ise metnin kullanımının tercih edilmediği;

"Yetenekleri Keşfetmek" metninin ağırlıklı olarak *B2* ($f=5$) düzeyinde kullanımının tercih edildiği,

"Cemile" metninin ağırlıklı olarak *C1* ($f=6$) düzeyinde kullanımının tercih edildiği;

"Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler" metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=6$), düzeyinde kullanımının tercih edildiği;

"Evliya Çelebi'ye Mektup" metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=6$) düzeyinde kullanımının tercih edildiği;

"Hastaneye Şikâyet Mektubu" metninin ağırlıklı olarak *B1* ($f=5$) düzeyinde kullanımının tercih edildiği;

"Zeynep ve Altın Ayakkabılar" metninin 6 uzman tarafından kullanımının tercih edilmediği;

"Altın Tohumu Arayan Fare" metninin 5 uzman tarafından kullanımının tercih edilmediği belirlenmiştir.

Uzmanların görüşleri değerlendirildiğinde "Teknoloji ve Günlük Hayat", "Stresle Baş Etme Yolları", "Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler", "Evliya Çelebi'ye Mektup" ve "Hastaneye Şikâyet Mektubu" metinlerinin hedeflenen düzeyde kullanılabileceği belirlenmiştir. "Batıl İnançlar" metninin *C1*, "Yetenekleri Keşfetmek" metninin ise *B2* düzeyinde kullanılabileceği tespit edilmiştir. Buna ek olarak "Zeynep ve Altın Ayakkabılar" ile "Altın Tohumu Arayan Fare" metinlerinin ilgi çekici olmamaları sebebiyle kullanımlarının tercih edilmediği ifade edilmiştir. Bu veriler incelendiğinde ChatGPT-4.0 ile oluşturulan 10 metinden 5'inin (%50) hedeflenen düzeyde kullanımının uygun olduğu görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, ChatGPT-4.0 ile oluşturulan B1 düzeyindeki 10 okuma metninin incelenmesi sonucu elde edilen sonuçlar karşılaştırılmıştır. Buna göre;

“Teknoloji ve Günlük Hayat”, “Stresle Baş Etme Yolları”, “Küresel Isınma ve Alınması Gereken Önlemler”, “Evliya Çelebi’ye Mektup” ve “Hastaneye Şikâyet Mektubu” metinleri, dilbilgisel uyum, söz varlığı ve kullanım tercihi açısından ağırlıklı olarak B1 düzeyine uygun bulunmuştur. Buna ek olarak söz konusu metinlerin, “metin merkezli”, “okur merkezli” ve “diğer ölçütler” açısından da metinsellik ölçütlerine uygun oldukları belirlenmiştir.

Çalışmada, B1 düzeyine yönelik oluşturulması beklenen bazı metinlerin dilbilgisel uyum, söz varlığı ve kullanım tercihi açısından B2 ve C1 düzeylerine uygun oldukları görülmüştür. “Yetenekleri Keşfetmek” metninin, dilbilgisel uyum, söz varlığı ve kullanım tercihi açısından ağırlıklı olarak B2 düzeyine; “Batıl İnançlar” metninin dilbilgisel uyum, söz varlığı ve kullanım tercihi açısından ağırlıklı olarak C1 düzeyine; “Cemile” metninin ise dilbilgisel uyum, söz varlığı ve kullanım tercihi açısından ağırlıklı olarak C1 düzeyine uygun olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca söz konusu metinlerin, “metin merkezli”, “okur merkezli” ve “diğer ölçütler” açısından da metinsellik ölçütlerine uygun oldukları belirlenmiştir.

“Zeynep ve Altın Ayakkabılar” metni dilbilgisel uyum ve söz varlığı açısından ağırlıklı olarak C1 düzeyine; “Altın Tohumu Arayan Fare” metni ise dilbilgisel uyum açısından B2, söz varlığı açısından B1 düzeyine uygundur. Ayrıca metinlerin kabul edilebilirlik, bilgisellik, okunabilirlik ve ilgi çekme ölçütleri bakımından metinsellik ölçütlerine uygun olmadıkları belirlenmiştir. Bu veriler doğrultusunda, uzmanlar bu metinlerin hiçbir düzeyde kullanılmaması gerektiğini vurgulamıştır.

Bir metnin, metin olarak değerlendirilmesi için bağdaşıklık, tutarlılık, bilgilendiricilik, duruma uygunluk gibi birtakım özellikleri taşıması gerekmektedir. Bu özellikler literatürde metinsellik ölçütleri olarak bilinmektedir (Coşkun, 2009). Okuma becerisinde kullanılacak metinlerin seçiminde/oluşturulmasında da metinsellik ölçütlerine dikkat edilmelidir. Yapılan çalışmada ise ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinlerin %80’inin metinsellik ölçütlerini karşıladığı tespit edilmiştir. Bu durum, ChatGPT-4.0’ün metinsellik ölçütleri açısından genel olarak uygun bir metin görünümü sunduğunu göstermektedir.

Dil öğretiminde öğrenciler edebi metinlerle de karşılaştırılmalıdır. Çünkü edebi metinler, öğrencilerin temel dil becerilerini geliştirirken kültürel etkileşimi de desteklemektedir. Edebi metinler arasında yer alan masallar ise öğrenciler tarafından sevilmetedir (Baz Bolluk & Gülerer, 2023, s. 48). “Zeynep ve Altın Ayakkabılar” ile “Altın Tohumu Arayan Fare” metinleri çalışmanın masal türündeki metinleridir. Ancak bu metinlerden elde edilen veriler incelendiğinde, ChatGPT-4.0’ün masal türünde metin oluşturma konusunda yeterli olmadığı söylenebilir. Katı ve Can (2024) ChatGPT-3.5 ile oluşturulan masal türündeki metinlerin, kullanıma uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Kızıldağ (2023) tarafından yürütülen çalışmada, ChatGPT ile oluşturulan masalların, geleneksel Türk masallarındaki derinliğe sahip olmadığı açıklanmıştır. Bu açıdan bakıldığında çalışmanın sonuçlarının, literatürdeki diğer çalışmaların sonuçları ile örtüştüğü görülmüştür.

Uzun (2023, s. 31) ChatGPT-4.0’ün insan tarafından oluşturulan metinlere benzer metin oluşturma yeteneğine sahip olduğunu ifade etmiştir. OpenAI tarafından da ChatGPT-4.0’ün Türkçe metin oluşturma konusunda %80’lik bir performansla sahip olduğu belirtilmiştir (<https://openai.com/research/gpt-4>). Bu çalışmada, ChatGPT-4.0 kullanılmış ve modelden 10 adet B1 düzeyinde metin oluşturulması istenmiştir. Oluşturulan metinlerin 5’i hedeflenen düzeye uygun bulunurken, 5’i ise uygun bulunmamıştır. Uzman değerlendirmelerine göre ChatGPT-4.0’ün Türkçe metin oluşturma başarısı %50 olarak belirlenmiştir. Bu durum, ChatGPT-4.0’ün söz konusu çalışmada OpenAI tarafından belirtilen %80’lik performans düzeyine ulaşamadığını göstermektedir.

Çalışmadan elde edilen sonuçlardan hareketle şu öneriler sunulabilir:

- Düzeylere göre metin oluşturma aşamasında ChatGPT-4.0’e komutlar açık ve detaylı bir şekilde verilmelidir.

- ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinler, kullanılmadan önce incelenmelidir. İncelemeler sonucu metinlere gerekli müdahaleler yapılmalıdır.
- Genel olarak ChatGPT'nin üretim yönünün incelenmesi gerekmektedir. Bu nedenle gelecekte belirlenen bir metin türüne yönelik okuma veya dinleme metinleri oluşturma çalışmaları yapılabilir.
- Bu çalışmada öğrencilerin karmaşık metinlerle karşılaşmaya başladığı düzey olan B1 düzeyi tercih edilmiştir. Gelecekteki çalışmalarda diğer düzeylere uygun metin oluşturma çalışmaları da yapılabilir.

Ek Bilgiler

Teşekkür: Çalışmanın yürütülmesinde doğrudan katkı sağlamayan ama fikrî, teknik veya dilsel destek sunan kişiler bulunmamaktadır.

Destekleyen kurum ve kuruluşlar: Çalışma bir kurum, laboratuvar, araştırma merkezi veya üniversite tarafından desteklenmemiştir.

Etik kurul onayı: Çalışma, deneysel bir çalışma olmadığı için etik kurul izni alınmamıştır.

Yazar katkı beyanı: Çalışmaya her iki yazar da eşit (%50) oranda katkı sunmuştur.

Çıkar çatışması beyanı: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Baz Bolluk, D. & Gülerer, S. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde halk masalı uyarlama örneği: Keçi ile Kurt. *Folklor Akademi Dergisi*, 6(1), 45-58.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Özcan E. A., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem.
- Chapelle, C. A. (2001). *Computer applications in second language acquisition*. Cambridge University Press.
- Chien, Y. C., Wu, T. T., Lai, C. H. & Huang, Y. M. (2022). Investigation of the influence of artificial intelligence markup language-based LINE chatbot in contextual English learning. *Frontiers in Psychology*, 13, 1-8.
- Chmiliar, I. (2010). Multiple-case designs. In A. J. Mills, G. Eurepas & E. Wiebe (Eds.), *Encyclopedia of case study research* (pp. 582-583). SAGE Publications.
- Coşkun, E. (2009). Yazma Eğitimi. A. Kırkkılıç & H. Akyol (Ed.), *İlköğretimde Türkçe Öğretimi* içinde (s. 49-91). Pegem.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches*. SAGE Publications.
- Çangal, Ö., Çelik, M. E. & Başar, U. (2025). Yabancılar Türkçe öğretiminde yapay zekâ kullanımına yönelik öğretici görüşleri. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 10(1), 57-97.
- Çetişli, İ. (2011). *Edebiyat sanatı ve bilimi*. Seçkin.
- Demirel, İ. F. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde B1 seviyesinde uyarlanmış metinlerin okuduğunu anlama başarısına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, (6), 7-32.
- Dilidüzgün, Ş. (2021). *Metindilbilim ve Türkçe öğretimi uygulamalı bir yaklaşım*. Anı.
- Durmuş, M. (2013a). *Yabancılar Türkçe öğretimi*. Grafiker.
- Durmuş, M. (2013b). İkinci/yabancı dil öğretiminde özgün ve değiştirilmiş dilsel girdi üzerine. *Turkish Studies. International Journal for International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(1), 1291-1306.

- Gasaymeh, A. M. M., Beirat, M. A. & Abu Qbeita, A. A. (2024). University students' insights of generative artificial intelligence (AI) writing tools. *Education Sciences*, 14(10), 1-18.
- Halliday, M. A. K. & Hasan, R. (1976). *Cohesion in English*. Longman Group UK Limited.
- Hancock, R. D. & Algozzine, B. (2006). *Doing case study research*. Teachers College Press.
- Huang, W., Hew, K. F. & Fryer, L. K. (2021). Chatbots for language learning-Are they really useful? A systematic review of chatbot-supported language learning. *Journal of Computer Assisted Learning*, 38(1), 1-21.
- İşeri, K. (2014). Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin metinsellik özellikleri. H. Ülper (Ed.), *Türkçe ders kitabı çözümlemeleri içinde* (s. 91-110). Pegem.
- İşler, B. & Kılıç, M. Y. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. *Yeni Medya Elektronik Dergi*, 5(1), 1-11.
- Jiang, Y. (2024). Interaction and dialogue: Integration and application of artificial intelligence in blended mode writing feedback. *The Internet and Higher Education*, 64, 1-14.
- Karagöl, E. & Yıldırım Bilgen, D. (2025). Türkçe eğitiminde yapay zekâ kullanımı: Türkçe eğitimcileri yapay zekâ hakkında ne düşünüyor?. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 13(2), 356-374.
- Karatay, H. (2014). *Okuma eğitimi kuram ve uygulama*. Pegem.
- Kardoğan, M., & Kardaş, N. (2025). Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten eğitimcilerin yapay zekâ uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 19(52), 159-180.
- Katı, T. N. & Can, U. (2024). Yapay zekâ ile üretilen metinlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisine yönelik kullanılabilirliği: ChatGPT-3.5 örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 538-569.
- Kızıldağ, H. (2023). Yapay zekâ bir masal yaratıcısı/anlatıcısı olabilir mi?: Chatgpt masalları. *Turkish Studies – Language*, 18(3), 1759-1775.
- Küçük, E., & Solak, Ö. (2025). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ kullanımına dair öğrenci görüşleri. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 1-22.
- Malik N. & Dahiya M. (2024). Interacting with chatGPT: Impact on students and teaching-learning. *SIGMA*, 42(6), 1736-48.
- Miles, M. B. & Huberman, M. A. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. Sage Publication.
- Moon, H., Chung, Y. & Randolp, A. W. (2025). Teaching and learning languages with Chatgpt: challenges and opportunities in multilingual classrooms in higher education. *Indonesian Journal of English Language Teaching and Applied Linguistics*, 10(1), 207-223.
- Onursal, İ. (2003). Günümüz dilbilim çalışmaları. A. Kıran, E. Korkut & S. Ağıldere (Ed.), *Türkçe metinlerde bağdaşıklık ve tutarlılık içinde* (s. 121-132). Multilingual.
- OpenAI (2024). <https://chat.openai.com/> (Erişim Tarihi: 20.07.2025).
- Önal, K. (2025). Yabancılar Türkçe öğretiminde metin uyarlamaları çalışmaları-açıklamalı bibliyografya. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 20, 183-222.
- Sevli, O. (2023). *Chatgpt'nin eğitim alanındaki kullanımları*. 4. Uluslararası Karadeniz Modern Bilimsel Araştırmalar Kongresi, Rize, Türkiye.
- Şimşek, C. & Öрге Yaşar, F. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin metin sadeleştirmeye ve sadeleştirilmiş metinlere yönelik görüşleri. *International Journal of Language Academy*, 11(2), 404-426.
- TYDÖP. (2020). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı*. TMV Yayınları.

- Uchida, S. (2025). Generative AI and CEFR Levels: Evaluating the accuracy of text generation with Chatgpt-4o through textual features. *Vocabulary Learning and Instruction*, 14(1), 1-13.
- Uzun, L. (2023). *ChatGPT-4 ve dil eğitimine etkisi*. Nobel.
- Wagner, C. J. (2024). Differentiating children's reading materials with artificial intelligence: Exploring possibilities for personalized learning. *The Reading Teacher*, 78(3), 191-194.
- Yeşilyurt, Ş. (2025). ChatGPT ile C seviyesi Türkçe okuma becerilerinin ölçülmesi: Avantajlar ve zorluklar. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12 (42), 165-179.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Zileli, E. N. (2023). ChatGPT example in learning Turkish as a foreign language. *International Journal of Karamanoğlu Mehmetbey Educational Research*, 5(1), 42-51.

Extended Abstract

In the teaching of Turkish as a foreign language, texts are frequently employed to provide linguistic input. The concept of "text," defined as authentic or constructed written/oral products that contain the linguistic structures, vocabulary, and cultural elements of the target language, constitutes one of the most commonly used materials both in language teaching in general and in teaching Turkish as a foreign language in particular. Therefore, it is essential to ensure that the texts used in language teaching and learning are of high quality.

The use of high-quality texts in teaching Turkish as a foreign language directly influences the overall effectiveness of the instruction. Students who are exposed to well-structured texts, especially in reading courses, can successfully process the input and transfer it to other skills, thereby completing the language learning process more effectively. Consequently, it is important to conduct studies that guide teachers in the selection or creation of such texts, given their significant role in language education.

With the rapid advancement of technology, artificial intelligence tools have increasingly been integrated into language teaching and learning processes. In this context, artificial intelligence can be utilized during the preparation of texts for teaching Turkish as a foreign language. ChatGPT, one of the most advanced AI tools, provides substantial support to teachers, particularly during text generation. A review of the relevant literature on both foreign language teaching and teaching Turkish as a foreign language reveals that studies examining the use of ChatGPT-generated texts are available. An evaluation of these studies indicates that artificial intelligence can indeed be used in language education; however, more research is needed to examine its full potential in text production. Accordingly, the present study aims to discuss the usability of reading texts generated by ChatGPT-4.0 for B1-level learners of Turkish as a foreign language. In line with this general purpose, the study addresses the following sub-questions:

1. Do the texts generated by ChatGPT-4.0 meet textuality criteria?
2. Are the texts generated by ChatGPT-4.0 grammatically appropriate for the target level?
3. Do the texts generated by ChatGPT-4.0 include vocabulary appropriate for the level?
4. Can the texts generated by ChatGPT-4.0 be used as reading materials at the intended proficiency level?

This study employs a case study design. The data were collected from texts generated by ChatGPT-4.0 and from the evaluations of 10 field experts who examined these texts in depth and provided feedback. The collected data were analyzed using content analysis and evaluated in four stages. In the first stage, the texts were examined according to textuality criteria; in the second stage, grammatical appropriateness; in the third stage, vocabulary suitability; and in the fourth stage, usability at the intended proficiency level.

According to the evaluation results, all ChatGPT-4.0-generated texts met the “text-centered” textuality criteria. However, the texts titled “Zeynep and the Golden Shoes” and “The Mouse Searching for the Golden Seed” did not meet the reader-centered criteria of acceptability, informativeness, and readability. Thus, these two texts were deemed to lack sufficient appeal.

Regarding grammatical appropriateness, expert evaluations indicated that the texts titled “Technology and Daily Life,” “Ways to Cope with Stress,” “Global Warming and Necessary Precautions,” “A Letter to Evliya Çelebi,” and “Complaint Letter to a Hospital” were suitable for the intended level. The text “Superstitions” was classified as C1, “Discovering Talents” as B2, “Cemile” as C1, “Zeynep and the Golden Shoes” as C1, and “The Mouse Searching for the Golden Seed” as B2. These results demonstrate that five out of ten texts (50%) generated by ChatGPT-4.0 were level-appropriate in terms of grammatical accuracy.

Regarding vocabulary suitability, expert opinions indicated that “Technology and Daily Life,” “Ways to Cope with Stress,” “Global Warming and Necessary Precautions,” “A Letter to Evliya Çelebi,” “Complaint Letter to a Hospital,” and “The Mouse Searching for the Golden Seed” were appropriate for the intended level. “Superstitions” was classified as C1, “Discovering Talents” as B2, “Cemile” as C1, and “Zeynep and the Golden Shoes” as C1 in terms of vocabulary. These findings show that six out of ten texts (60%) were level-appropriate in terms of vocabulary.

With respect to level-based usability, experts determined that “Technology and Daily Life,” “Ways to Cope with Stress,” “Global Warming and Necessary Precautions,” “A Letter to Evliya Çelebi,” and “Complaint Letter to a Hospital” could be used at the targeted level. The text “Superstitions” was found suitable for C1 level, and “Discovering Talents” for B2 level. Additionally, “Zeynep and the Golden Shoes” and “The Mouse Searching for the Golden Seed” were not preferred due to their lack of appeal. These results indicate that five out of ten texts (50%) generated by ChatGPT-4.0 were considered usable at the intended level.

OpenAI states that ChatGPT-4.0 operates at an estimated performance level of 80%. In this study, ChatGPT-4.0 was asked to generate 10 texts at the B1 level. The findings revealed that five of these texts were consistent with the targeted level, while the remaining five were not. Based on these results, ChatGPT-4.0’s success rate in generating level-appropriate Turkish texts was determined to be 50%. This suggests that, within the scope of this study, ChatGPT-4.0 did not reach the 80% performance level reported by OpenAI.

Ek

ChatGPT-4.0 ile oluşturulan metinler

Komut: İçerisinde gereklilik kipi, edat ve bağlaç olan B1 düzeyinde teknoloji konulu bilgilendirici bir metin yazar mısın?

Teknoloji ve Günlük Hayat

Günümüzde teknoloji, insanların hayatını kolaylaştırmak için hızla gelişmektedir. Artık birçok iş, internet üzerinden yapılabilmektedir. Örnek verecek olursak, insanlar alışveriş yapmak, fatura ödemek veya haberleri takip etmek için teknolojiye başvurmaktadır.

Ancak teknolojiyi doğru kullanmak gereklidir. Sürekli telefonla ilgilenmek hem fiziksel hem de zihinsel sağlık için zararlı olabilir. Bu yüzden teknolojiyle vakit geçirirken dikkatli olunmalı ve belirli kurallar konulmalıdır.

Ayrıca öğrenciler ders çalışırken teknolojiden yararlanmalıdır çünkü dijital kaynaklar öğrenmeyi kolaylaştırır. Fakat ders çalışırken sosyal medyaya girmek dikkat dağılmasına neden olur. Bu nedenle çalışırken internetin sadece gerekli bölümleri kullanılmalıdır.

Sonuç olarak, teknoloji insan hayatının önemli bir parçasıdır. Onu verimli ve bilinçli kullanmak herkesin sorumluluğudur.

Komut: İçerisinde isim fiil ve sıfat fiiller bulunan B1 düzeyinde batıl inanç konulu bilgilendirici bir metin yazar mısın?

Batıl İnançlar

Bazı insanlar, hayatlarında karşılaştıkları olayları açıklamak için batıl inançlara inanırlar. Bu inançlar genellikle geçmişten günümüze aktarılan anlatımlardır. Bilimsel bir temeli olmamasına rağmen, uğur getirdiğine ya da kötü şans getirdiğine inanılan birçok davranış vardır.

Örneğin, gece tırnak kesmenin uğursuzluk getireceği düşünülür. Aynı şekilde, birisinin önünden tuz dökmenin kavgaya çıkaracağına inanılır. Bu inançlar, genellikle toplumun büyüklerinden öğrenilen, eskiden kalma alışkanlıklardır.

Bazı insanlar yeni bir işe başlarken nazardan korunmak için mavi boncuk takar. Bu, kötü enerjiden korunduğuna inanan kişilerin yaptığı bir şeydir. Ayrıca, merdiven altından geçmenin şanssızlık getireceği gibi yaygın inançlar da vardır.

Bu tür inanışlar, bireylerin kararlarını etkileyebilir. Gerçek olmayan bu inançlara göre yaşamak, bazen insanları gereksiz yere endişelendirebilir. Ancak, bazı kişiler için bu inançlar bir rahatlama yöntemidir.

Sonuç olarak, batıl inançlar bilimsel olmasa da kültürel açıdan önemli yer tutar. Toplumların geçmişini anlamak ve günümüzde yaşayan gelenekleri tanımak için bu tür inançlara da dikkat etmek gerekir.

Komut: İçerisinde etken ve edilgen fiiller bulunan B1 düzeyinde stres konulu bilgilendirici bir metin yazar mısın?

Stresle Baş Etme Yolları

Günümüzde birçok insan, iş, okul ve özel hayat nedeniyle stres yaşamaktadır. Yoğun programlar, yüksek beklentiler ve sürekli değişen hayat koşulları insanları olumsuz etkileyebilir. Bu, bazen fiziksel ve ruhsal sağlık sorunlarına neden olur.

Stresi azaltmak için bazı yöntemler uygulanabilir. Öncelikle, gün içinde kısa yürüyüşler yapılmalı ve sağlıklı beslenmeye dikkat edilmelidir. Düzenli spor yapan kişilerde stres seviyesi daha düşük olur. Ayrıca nefes egzersizleri ve meditasyon da sıkça tercih edilen yöntemler arasındadır.

Günlük hayatta yaşanan sorunlar çoğu zaman kontrol edilebilir. İnsanlar, zor durumlarla karşılaştıklarında destek istemelidir. Aile üyeleriyle veya arkadaşlarla konuşmalıdır. Bu, kişinin kendini daha iyi hissetmesini sağlar.

Bazı durumlarda profesyonel yardım alınmalıdır. Psikolojik destek sayesinde stresin kaynağı belirlenebilir ve buna göre bir yol haritası çizilir. Unutulmamalıdır ki stres, doğru yönetildiğinde kontrol altına alınabilir.

Komut: İçerisinde sıfat fiil ve zarf fiil bulunan B1 düzeyinde yetenek konulu bilgilendirici bir metin yazar mısın?

Yetenekleri Keşfetmek

Her insan, farklı alanlarda başarılı olabilecek yeteneklerle doğar. Bazı insanlar küçük yaşta şarkı söyleyerek dikkat çekerken, bazıları da spor yaparak kendini geliştirir. Yetenekleri keşfetmek için insanın önce kendini tanıması gerekir.

Kimi yetenekler, bir hobiye zaman ayırarak ortaya çıkar. Örneğin, resim çizmeyi seven bir çocuk zamanla bu alanda ilerleyebilir. Buna ek olarak, bilgisayar oyunları oynarken hızlı düşünen bir birey, gelecekte yazılım alanında başarılı olabilir.

Yetenek geliştirmek için dzenli çalışmak çok önemlidir. Bir konuda başarılı olmak istiyorsak sabırlı olmalı ve pes etmeden denemeye devam etmeliyiz. Hata yapsak bile, bundan ders çıkararak yolumuza devam etmeliyiz.

Sonuç olarak, yetenek doğuştan gelebilir ama onu geliştirmek kişinin çabasına bağlıdır. Hedeflerine ulaşmak isteyen herkes, azimle çalışarak ve yılmadan ilerleyerek başarılı olabilir.

Komut: İçerisinde sıfat fiil, yeterlilik fiili ve iyelik ekleri bulunan Cengiz Aytmatov'un Cemile adlı kitabını B1 dzenyinde bilgilendirici bir metin şeklinde yazar mısın?

Cemile

Cengiz Aytmatov, Türk dnyasının önemli yazarlarından biridir. 1928 yılında Kazakistan'da doğan Aytmatov, eserlerinde genellikle insan ilişkileri, toplum yapıları ve insanın doğa ile olan ilişkisini işler. En bilinen eserlerinden biri de *Cemile* adlı romandır.

Cemile, 1950'li yıllarda Kazakistan'da geçen bir hikeyi anlatır. Roman, geçen bir kadın olan Cemile'nin hayatını konu alır. Cemile, köydeki sade yaşamı ve geleneksel toplumsal yapıyı sorgulayan, güçlü ve bağımsız bir kadındır. Hikyede Cemile'nin duygusal dnyası, hayalleri ve yaşadığı zorluklar anlatılır.

Cemile'nin hikâyesi, sadece bir kadının aşkı veya kişisel mücadelesi ile ilgili değil, aynı zamanda toplumun baskıları, geleneksel değerler ve özgürlük arayışına dair derin bir mesaj verir. Cemile'nin yaşadığı dönemde, toplumda kadınların özgürlükleri kısıtlanmış, onların hayata dair büyük hayaller kurması zorlaştırılmıştır. Ancak Cemile, bu sınırlamalara rağmen kendi yolunu bulmaya çalışır.

Romanda, Cemile'nin aşkı, toplumsal baskılar ve köy yaşamının zorlukları arasında bir denge kurmaya çalıştığına tanık oluruz. Aytmatov, Cemile'nin içsel dnyasını çok iyi bir şekilde aktararak, okuyucuya büyük bir empati duygusu yaratır.

Cemile, sadece bir kadın karakterin hikâyesi değil, aynı zamanda toplumun bir bütün olarak değişim ve dönüşüm sürecine dair bir anlam taşır. Cengiz Aytmatov, bu romanla, bireysel özgürlük, sevgi ve insan hakları gibi evrensel temaları işler. *Cemile* aynı zamanda, geleneksel toplumların bireyler üzerinde yarattığı baskıları ve bunlara karşı gösterilen direnci simgeler.

Sonuç olarak, *Cemile*, Cengiz Aytmatov'un en önemli eserlerinden biri olarak, insanın özgürlük arayışını, toplumun baskılarını ve bireyin içsel çatışmalarını çok güzel bir şekilde anlatan bir romandır.

Komut: İçerisinde gereklilik kipi, edilgen fiiller, edat ve bağlaçlar bulunan B1 dzenyinde küresel ısınma konulu bilgilendirici bir metin yazar mısın?

Küresel Isınma ve Alınması Gereken nlemler

Küresel ısınma, tüm dnyayı etkileyen önemli bir evre sorunudur. Atmosfere salınan zararlı gazlar nedeniyle dnya her yıl biraz daha ısınmaktadır. Bu durumun önüne geçilmezse, doğa zarar görecektir ve tabiattaki birçok canlı türü olabilir.

Bu sorunun üzülmesi için bazı önlemler alınmalıdır. Öncelikle, fosil yakıt kullanımı azaltılmalı ve yenilenebilir enerji kaynakları tercih edilmelidir. Aynı zamanda ormanlar korunmalı ve yeni ağaçlar dikilmelidir. Çünkü ağaçlar, karbondioksiti emerek havayı temizler.

Küresel ısınma sadece devletler tarafından değil, bireyler tarafından da önlenebilir. Örneğin, insanlar plastik yerine geri dönüştürülebilir ürünler kullanmalı ve enerji tasarrufuna dikkat etmelidir. Gereksiz yere araba kullanmak yerine, toplu taşımayı tercih etmelidir.

Ayrıca, bu konuda toplumda farkındalık oluşturulmalıdır. Okullarda eğitim verilmeli ve medya aracılığıyla bilgi yayılmalıdır. Ancak bu şekilde, gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dnya bırakılabilir.

Komut: İçerisinde sıfat fiil, zarf fiil ve isim fiil bulunan B1 düzeyinde mektup türünde bir metin yazar mısın? Mektup, tarihî bir şahsiyete yazılsın.

Evliya Çelebi'ye Mektup

Saygıdeğer Evliya Çelebi,

Sizi büyük bir ilgi ve hayranlıkla takip etmekteyim. Seyahatlerinizi ve *Seyahatname* adlı eserinizi okuduğumda, sizin gibi bir seyyah olmanın ne kadar değerli bir iş olduğunu daha iyi anladım. Gezdiğiniz yerlerde, gördüğünüz farklı kültürleri ve insanların yaşam biçimlerini anlatırken, aslında çok önemli bir tarihi miras bıraktığınızı düşünüyorum.

Kitabınızda yer verdiğiniz her bir şehir, her bir insan ve her bir macera, bana yeni ufuklar açtı. Sizin gibi bir insanın gözünden dünyayı görmek, sanki başka bir zaman ve mekânda yolculuğa çıkmak gibi. Osmanlı İmparatorluğu'nun geniş toprakları üzerinde yaptığınız geziler, sadece birer seyahat değil, aynı zamanda halkların hayatını, inançlarını ve geleneklerini derinlemesine anlamak için bir fırsattı.

Siz, her gittiğiniz yerin kültürünü anlamaya çalışan bir seyyahsınız. Gezip gördüğünüz yerler, o dönemin insanları ve toplumları hakkında çok önemli bilgiler veriyor. Bizlere, geçmişi anlatan birer zaman yolcusunuz. Sizin yazdığınız eserler, sadece kendi döneminizde değil, günümüzde de çok değerli birer kaynaktır.

Benim de en büyük hayalim, sizin gibi farklı yerler görmek, yeni kültürler tanımak ve insanları daha yakından tanımadır. Seyahatlerinizi okudukça, dünyayı keşfetme isteğim daha da arttı. Belki bir gün, sizin izinizden giderek ben de uzak diyarları gezebilirim.

Sizden öğrendiğim bir şey var ki o da insanın hayatındaki en değerli şeyin, öğrenmek ve keşfetmek olduğudur. Bu nedenle, bir gün sizin gibi büyük bir seyyah olabilmek için çaba göstereceğim. Umarım bir gün sizi daha yakından tanıyabilir, seyahatleriniz hakkında daha çok şey öğrenebilirim.

Sizin gibi büyük bir insanın mektubuma cevap vereceğini düşünmek bile beni heyecanlandırıyor. Sağlık ve huzur içinde uzun yıllar yaşamınızı sürdürmenizi dilerim.

Saygılarımla,
[Adınız]

Komut: İçerisinde edilgen fiil, edat ve bağlaçlar bulunan B1 düzeyinde bir şikâyet mektubu yazar mısın? Şikâyet mektubu, hastaneye yazılsın.

Hastaneye Şikâyet Mektubu

Tarih:

Sayın Yönetimi,

Ben, [Adınız Soyadınız], [Tarih] tarihinde hastanenize [Doktorun Adı veya Bölüm Adı] için başvurmuş bulunmaktayım. Ancak maalesef aldığım hizmetten oldukça memnun kalmadım ve bu durumu sizlere bildirmek istiyorum.

İlk olarak, hastanede uzun süre beklemem gerekti. Randevu saati belirlenmiş olmasına rağmen, bekleme süresi normalden çok daha uzun sürdü. Bu durum hem fiziksel hem de psikolojik olarak beni olumsuz etkiledi. Ayrıca hastanede görevli personel, çok yoğun olmalarına rağmen durumu nazik bir şekilde açıklamadı ve bilgilendirmede. Böylece beklerken ne kadar daha süre geçeceği hakkında hiçbir fikrim olmadı.

Doktor ile görüşmem sırasında da yeterince ilgilenilmedi. Sorularıma net cevaplar alamadım ve tedavi süreci hakkında yeterli bilgi verilmedi. Sağlık sorunlarımla ilgili endişelerim hâlâ devam etmekte ancak doktorum bu konuda herhangi bir çözüm önerisinde bulunmadı. Bu yüzden hastaneden memnuniyetsizlikle ayrıldım.

Hastanenizden beklentim hem hasta haklarına saygılı bir yaklaşım sergilenmesi hem de hastaların sağlık sorunlarıyla ilgili daha fazla bilgi verilmesidir. Hastaların en iyi hizmeti alması gerektiğine inanıyorum ve bu şikâyetimi dikkate almanızı rica ediyorum.

Sorunumun en kısa sürede çözüme kavuşmasını ve bu tür olumsuz durumların gelecekte yaşanmaması adına gerekli önlemlerin alınmasını bekliyorum.

İlginiz için teşekkür ederim.

Saygılarımla,
[Adınız, Soyadınız]
[Telefon Numaranız]
[Adresiniz]

Komut: İçerisinde rivayet birleşik zaman çekimleri, doğrudan ve dolaylı anlatım bulunan B1 düzeyinde masal türünde bir metin yazar mısınız?

Zeynep ve Altın Ayakkabılar

Bir zamanlar, küçük bir köyde Zeynep adında çok iyi kalpli bir kız yaşarmış. Zeynep'in en büyük hayali, güzel bir ayakkabıya sahip olmaktı. Ancak ailesi çok fakirdi ve Zeynep hiç yeni bir ayakkabı alamamıştı. Her gün eski, yıpranmış ayakkabılarıyla okula giderdi ama hiçbir zaman şikâyet etmezdi.

Bir gün, köyde büyük bir festival yapılacağı haberini aldı. Zeynep çok heyecanlandı. Festivalde herkes en güzel kıyafetleri giyecek ve en güzel dansları yapacaktı. Zeynep, o günün çok özel olacağını düşündü. Ancak yine de ayakkabısız gitmek zorunda kalacağı için üzülüyordu.

Festivalin olduğu gün, Zeynep sabah erkenden kalkıp eski ayakkabısını giydi ama bir şey fark etti. Ayakkabılarının içinde bir parıltı vardı. Merakla ayakkabısının içine baktığında, içinde altın bir para buldu! Bu, çok garipti çünkü Zeynep daha önce böyle bir şey görmemişti. Altın parayı çıkarınca ayakkabılar birden parlamaya başladı ve Zeynep'in gözleri kamaştı.

Birden, karşısında güzel bir peri belirdi. Peri, "Zeynep, bu altın ayakkabılar sana verildi. Bugün festivalde onları giyeceksin ve çok mutlu olacaksın ama unutma, bu ayakkabılar sadece iyilik yapanlara verilir." dedi.

Zeynep şaşkın bir şekilde, "Peki, festivalde ne olacak?" diye sordu.

Peri gülümsedi ve "Festivalde herkes seni çok sevecek. Ancak festival bitiminde ayakkabıları geri vermelisin. Çünkü gerçek mutluluk, içindeki iyilikte gizlidir." diye cevap verdi.

Zeynep, perinin söylediklerini kabul etti ve altın ayakkabıları giyerek festivale katıldı. O günden sonra, Zeynep'in hayatı değişti. Festivalde herkes ona hayran kaldı çünkü altın ayakkabıları çok güzel görünüyordu. Ama Zeynep en çok festivalde tanıştığı insanlara yardım etmekten, onlarla vakit geçirmekten mutlu oldu.

Gece sonunda, Zeynep perinin söylediği gibi ayakkabıları geri verdi. Peri ona son bir kez gülümsedi ve "Unutma Zeynep, gerçek güzellik ve mutluluk, dış görünüşte değil, içindeki iyilikte saklıdır." dedi.

Zeynep, perinin sözlerini hatırlayarak köyüne döndü. Artık içindeki iyiliği daha çok fark ediyor ve her zaman yardımsever olmaya çalışıyordu. O günden sonra, Zeynep her zaman mutlu oldu ve köyündeki herkes onu çok sevdi.

Komut: İçerisinde hikâye birleşik zaman çekimleri, doğrudan ve dolaylı anlatım bulunan B1 düzeyinde masal türünde bir metin yazar mısınız?

Altın Tohumu Arayan Fare

Bir zamanlar, yeşil bir vadide yaşayan küçük bir fare varmış. Bu fare, her gün ormanda dolaşır, bulduğu yiyecekleri yuvasına taşımış. Ama bir gün büyükannesinden duyduğu bir efsaneyi hatırladı:

“Ormanın en yüksek tepesinde bir altın tohum saklanıyormuş ve bu tohumu bulan hayvan sonsuza kadar mutlu yaşarmış.”

Fare bu hikâyeyi düşünmüş ve kendi kendine: “Ben de o tohumu bulmalıyım.” demişti.

Ertesi sabah, hazırlıklarını yaparak yola çıkmıştı. Yol boyunca birçok hayvanla karşılaşmış. Bir kaplumbağa ona, “Tepedeki rüzgâr çok serttir, dikkatli ol.” demiş. Fare, kaplumbağaya teşekkür etmişti ve yoluna devam etmişti.

Yol zorluymuş ama fare yılmamış. Kayaların arasından geçmiş, dikenli çalılardan atlamıştı. Akşam olduğunda bir baykuşla karşılaşmış. Baykuş ona, altın tohumu sadece iyi kalpli hayvanların görebileceğini söylemişti.

Ertesi gün, fare sonunda tepeye ulaşmıştı. Etrafına bakarken altın gibi parlayan küçük bir tohum görmüş. Tohuma yaklaşarak “Beni seçtiğin için teşekkür ederim.” demişti. O an tohum parlamış ve gökyüzüne doğru yükselmişti.

Fare, tohumu yuvasına götürmemişti. Onun yerine, ormanda herkesin görebileceği bir yere koymuştu. Çünkü mutluluğun paylaştıkça büyüdüğünü anlamıştı.